

Amíg élek, úton leszek:
használni akarom a szívemet.
A fejemben szólal majd meg, ha csengetsz,
édes hazám, szerettelek.

Nemes Nagy Ágnes

ENYHE TÉL

Amikor nincs hó, amikor állandó eső mossa a járdát – nem is állandó, csak újra-meg-újra eleredő, az alacsony szürke égbolt bizonytalan permete, amikor a hócsizmák vizes aszfalton siklanak, mintha síból vizisíre váltottak volna át, amikor vastag, filcesedő avar fedi a parkok földjét, esőszünetekben halványan gőzölögve, amikor az avar alól fel-felbukkan a fű is, zöld-szürke, szürke-zöld foltokban szinte épen, hiszen olyan a fű, mint a fű, csak a színe, ugye, a színe,

amikor a nagy, téli varjak mintegy véletlenül ülnek a városi fák ágán,

amikor a szántóföldek feketék, mint friss szántás után, vagy szürke-feketék esőtől fátyolozva,

amikor a középhegységek barnák, szürke-barnák, egy-egy sötét fenyőfolt szemölcsce rajtuk,

amikor a kontinensek táblái eltolódnak, kicsit idebb-odább, időjárások ösvényeiről letérnek, elkanyarodnak, erre-arra, egy más éghajlat benéz az ablakon (meglátogat), amikor óceánok, légrétegek tajtékai, vizes csepp-legyezői messze csapódnak el, szét, (Nem kell ezt dramatizálni, dehogy, ritka nagy szerencse, hálát adni, örülni kell, hogy enyhe téiben élünk) (hogy telünk enyhe) sőt mindennap figyelni, tudatosítani, hogy telünk enyhe. Meddig enyhe még?

amikor a napihírekben egyre nagyobb a hófúvás, de itt még valamely szürke elnapolása a következőknek,

amikor az évszak, ki tudja miért és meddig hátatfordít nekünk, háta mögött pedig félénken lélegző lapulással bújjik a vadnyúlszínű átmenet

vagy ellenkezőleg: felénk fordul, ki tudja miért és meddig, valamely filces avarhajú kegyelem, szürke tenyerét körénkfonva, szürke-fehér mécses köré, amelyben pislákolva ég az elnyújtott, tartósított november

krizantém-szag az utcán, esőtől csapzott benzingőz, krizantém-szag, vegyük meg a soron következő sírkoszorút (hányadikat ebben az évben?), a virágüzlet fénye vakító, kirobban földigérő kirakat üvegén át, bent rózsavörösek, ibolyalilák, cirádás kis szalmavirág-csokorkák, virágcukrászda, édesen együtt minden Évszak édességes kínálata

leszáll az este, hűvösen száradó tócsák, induló szél – de nincs hideg, nincs, az őszikabát elegendő.

Milyen szerencse. Enyhe tél.

Örülhetünk, hogy enyhe télben élünk, őszünk reménytelen volt, nyarunk a pincebörtönök dohszagában, tavaszunk háború, halál, robbanásos végítélet, katasztrófa – nem kell ezt dramatizálni, á, minek, talán említeni is fölösleges

– – –

És bent a lámpavilág, meleg, ágy-asztal, feketekávé, nem kell elsötétíteni az ablakot.

Csupa öröm az ilyen enyhe tél

Ferencz Győző

EGY VERS RESTAURÁLÁSA

Nemes Nagy Ágnes: ENYHE TÉL

A kézirat

Nemes Nagy Ágnes ENYHE TÉL című versének autográf kézírata egy A4-es lap (208x298 mm) rectóján és versóján, valamint egy nem pontosan félbevágott (208x174 mm-es) A4-es lap rectóján maradt fenn kék golyóstollírással. Mindkét lap tetején szerepel a vers címe, az első lap rectóján aláhúzva, a félbevágott lapon zárójelben. A továbbiakban a két lapon olvasható háromoldalmi szövegre számozással fogok hivatkozni: az A4-es lap rectója az 1., versója a 2., a félbevágott lap rectóján olvasható szöveg a 3. oldal. A szöveg hatvannégy, illetve a 2. oldalon a szövegre merőlegesen írt mondattal együtt hatvanöt sorból áll.

A kéziraton keltezés nincs. Bár minden kétséget kizáróan nem lehet megállapítani, a kézírás jellege, a papír és a tinta arra enged következtetni, hogy Nemes Nagy a második, félbevágott lapon olvasható szöveget nem sokkal, talán azonnal az első, kétoldalas szöveg után írta. A fenti jegyek, továbbá az a tény, hogy a mű formailag az 1980-as években írt prózaversekhez kapcsolódik, pedig azt a feltevést támasztja alá, hogy a kézirat az 1980-as évek második felében keletkezett.

Lengyel Balázs halála előtt egy-két évvel a kézirathoz külön cédulán megjegyzést fűzött: „*Nehéz olvasni. Nem látszik jelentős írásnak. Egy sokárnyalatú hangulat az enyhe télről. ??*” A két kérdőjel valószínűleg arra vonatkozik, érdemes-e foglalkozni a kézirattal. Bár az elsődleges megértési nehézségek és a kézírás rendezetlensége miatt a szöveg valóban nehezen restaurálható, mégis jelentős verskísérletnek tűnik, amely egy fontos metaforával gazdagítja Nemes Nagy Ágnes életművét, azon belül pedig prózaverseinek sorát.

A kézirat nyilvánvalóan nem tisztázat, hanem egy alakulóban lévő szöveg munkapéldánya, amely nem külső olvasó számára készült. Az alábbiakban közlöm betűhív átiratát. Bár a költemény prózavers, tehát a sorok lapszélről lapszélre terjednek, ebben a változatban a pontosság kedvéért megtartottam a kézirat eredeti sortördelését. Nemes Nagy olykor az áthúzott szövegrészek után, máskor fölé írta a javított változatot. Az átiratban áthúzott szövegrész fölé írt javítást az áthúzott rész után illesztettem be.